

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ÜMİT BOYNER'İN
YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ
TOPLANTISI
AÇILIŞ KONUŞMASI

9 Aralık 2011
Sheraton Oteli, Ankara

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35
www.tusiad.org

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

Yılın son Yüksek İstişare Konseyi toplantısında huzurunuzda bulunmaktan büyük memnuniyet duyuyorum.

Sözlerime başlamadan önce, yaklaşık iki hafta önce geçirdiği ameliyattan sonra Sayın Başbakan'ın sağlığına bir an önce kavuşmasını ümit ediyor ve kendisine acil şifalar diliyoruz.

Türkiye söz konusu olduğunda memnuniyet duyulacak olguların sayısı şu sıralarda bir hayli yüksek. Geçenlerde konuştuğum bir Avrupalı işadamının deyişiyle Türkiye şu sıralarda dünyada tavan yapıyor. Hemen her gün İstanbul başta olmak üzere büyük şehirlerimizde hemen her konuda devletlerarası veya kurumsal uluslararası toplantılar yapılıyor, saygın ve etkili şahsiyetler konferans veriyor.

Gerçekten de özellikle yakın çevremizle karşılaştırıldığında Türkiye ekonomisinin kıvraklığı ve dayanıklılığı, deneyimli bir ekonomi yönetimine sahip olması dünyada gıpta ile izleniyor. Krizin ardından ekonomimizin çabuk toparlanması geçen yılın ve hatta bu yılın büyüme rakamları prestijimizi arttırıyor.

Dünyanın en karmaşık ve riskli bölgelerinin ortasında, Türkiye'nin sağlam ittifak ilişkileri ile bir istikrar unsuru olması ülkemize bu denli dikkat gösterilmesinin, dünya medyasının odağına alınmasının bir nedeni. Türkiye pek çok konuda sorunların çözümüne katkıda bulunacak, öneriler yapabilecek bir aktör olarak görülüyor.

Böyle bir tablodan iş dünyası ve vatandaşlar olarak memnuniyet duymamamız, geleceğin dünyasının önde gelen aktörleri arasında bulunmaktan mutlu olmamamız mümkün değil.

Yazık ki bu toplantımızı Van ve Erciş depremlerinin yarattığı olumsuzlukların gölgesinde, bir kısmı göz göre göre ölen yüzlerce vatandaşımızın, toplanacak bir lokalleri bile olmayan gencecik öğretmenlerimizin, ufacık bebeklerimizin acısını içimizde taşıyarak yapıyor olmamız bu memnuniyetimizi gölgeliyor.

Depremi mağdurlarının hala uygun koşullarda yaşamaya başlayamadıklarını, kendi kaynaklarıyla Türkiye'nin farklı yörelerine gidebilenlere bürokratik engellerin çıkarıldığını bilmek bizi üzüyor.

Bu deprem, arada çıkan çatlak seslere karşın toplumsal dayanışma reflekslerimizin gücünü bir kez daha gösterdi. Ancak ülkenin dört bir yanından vatandaşların dayanışma patlaması sonucu Van'a gönderilen yardımların bulunduğu deponun yanması Van depremiyle ilgili olumsuzlukların simgesel bir özeti de sayılabilir.

Sanırım vatandaşlar olarak da, her düzeyde yönetim olarak da aktif bir deprem bölgesinde yaşadığımız gerçeğini bilincimize yerleştirmekte zorlanıyoruz. Bu depremin bizi yönetim anlayışımızı, iş yapma ahlakımızı sorgulamaya itmesi gerektiğine inanıyoruz.

Bildiğiniz gibi Ocak ayı Batı dillerinde adını, Roma efsanelerinin iki yüzlü başı olan kapılar tanrısı Janus'tan alır. Janus başlangıçların ve geçişlerin tanrısıdır. İki yüzünün olması hem geleceğe hem geçmişe bakmasındandır. Ocak ayının yaklaşmasından ilham alarak ben de hem geriye dönüp bir kısa bilanço çıkarmak, hem de ve daha ağırlıklı olarak ileriye yönelik kaygı, umut ve beklentilerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

2011 yılının güzel öyküsü tüm dünyanın zaman tüneline donup kalmış diye bakmaya alıştığı Arap dünyasının silkinişiydi. Demokratik talepleriyle Arap halklarının tarih sahnesine yeniden çıkışlarına tanıklık ettik. Neredeyse tam bir yıl önce Tunus'un küçük ve yoksul bir şehrinde Muhammed Buazzizi'nin kendisini yakmasıyla başlayan dalgalanma bölgenin çehresini değiştirdi.

Yeni yıla heyecan ve umut verici bir başlangıç yaparken, aradan geçen aylarda tüm devrim dönemlerindeki gibi yeni bir düzenin kurulmasının hayli meşakkatli olduğu iyice anlaşıldı. Çok kan aktı ve yazık ki daha da akmaya devam ediyor. Bahreyn, Yemen, Libya ve Suriye'de yaşananlar bu bakımdan içimizi karartıyor.

Ne var ki bu örnekler, önce Tunus'ta, ardından Fas'ta ve Mısır'da yapılan seçimlerde toplumların kendi geleceklerine oy yoluyla sahip çıkmalarının yarattığı heyecanı ve sevinci azaltmıyor.

Küresel ekonomik duruma bakıldığında, 2011 yılı karamsarlıklarımızı derinleştiren bir yıl oldu. ABD ekonomisi toparlanamazken, AB kendi krizinin vahametini tam kavrayamadığı izlenimi verdi. İlk kriz dalgasını ABD'ye göre daha iyi atlattığı düşünülen AB ekonomisi, bazı üye ülkelerin onyıllardır halının altına süpürülmüş sorunları ortaya çıktıkça kendisini dehşet verici bir devlet borcu felaketi içinde buldu. Euro alanı geçen yıl bu vakitler aklımıza bile getirmedığımız bir ölçüde sarsıntılar geçiriyor.

Geçenlerde çıkan bir yazısında Financial Times yazarı Martin Wolf şu tespitleri yapıyordu: "Dünya, 2007 yazında gelişmiş ülkelerde kendini gösteren finans krizinin yeni ve potansiyel olarak daha yıkıcı bir evresine girdi. Bunun merkezi euro alanı. Euro alanının liderleri önlerindeki ölümcül hasta ile ilgilenmektense zamanlarını hastanın yeni bir kalp krizi geçirmemesi için uyması gereken idman programını tartışarak geçiriyorlar... Bir felaket engellenebilse bile euro alanının ekonomisi gelecek yıl durgun kalacaktır."

Bugün Brüksel'de Euro bölgesi üyeleri artık sayısını takip etmekte zorlandığımız bir kritik zirvede daha buluşuyorlar. Bir an önce hem üyelerin, hem de tüm dünyanın önüne net, kararlı ve gerçekçi bir planla çıkmayı başaracaklarını umuyoruz.

Büyüme perspektifi olmadan, rekabetçiliği kazanacak adımları atmadan ve en önemlisi ortak bir kamu maliyesi politikası benimsemeden euro alanının bu krizi aşabilmesi zor gözüküyor. Almanya'nın kendi bünyesine uygun gelen rejimi tüm ülkelere uygulamaya kalkması ise çok başarılı bir diyet sonrası ölen hasta benzetmesini akıllara düşürüyor.

Küresel daralmanın 2008 yılında yaşanan krizin ilk evresinden farklı yaşanacağı da öngörülüyor. Geçen dalgayı nispeten çabuk ve az hasarla atlatan Asya ekonomilerinin de en büyük iki pazarlarındaki durgunluk karşısında derin sıkıntı yaşamaları ihtimal dahilinde. Euro alanının derinleşen krizi ve durgunluğu Asya ülkeleri açısından da yönetilmesi gereken ciddi riskler haline gelmiştir.

Gene de ABD'nin AB krizine doğrudan müdahil olmasının da gösterdiği gibi bu krizin aşılması için büyük bir çaba gösteriliyor. Bu bakımdan daha öngörülebilir bir ekonomik ortamın birkaç yıl içinde şekillenebileceğini söyleyebiliriz.

Dünya ekonomisindeki bu gelişmelerin Türkiye gibi, 2001-2011 arasında çok başarılı bir performans göstermiş, küresel ekonomiye özellikle AB ekonomisine derinden entegre olmuş,

ancak kaygı verici boyutlara gelen cari açığı kısa vadeli sermaye akışlarıyla kapatılabilen, hanidir yapısal reformlarda yorgun düşmüş bir ülkeyi rahat bırakması söz konusu olamaz.

Ancak hemen eklemeliyim ki, bu kriz Türkiye'nin yavaşlayan mikro reform gündemini taze bir bakış ile yeniden canlandırmak için bir fırsat da yaratmıştır. Yarışa önde başlama ve götürme şansımız vardır.

Yalnızca yöneticilerin değil, ekonomiyle ilgilenen herkesin daha kapsamlı sorular sormak, gelişmeleri sorgulamak, farklı senaryolar üzerinde çalışmak gibi bir yükümlülüğü olduğuna inanıyoruz. Mevcut ve nispeten rahat konumumuzun bizi rehavete sürüklememesi gerekiyor.

Reform yapma iradesini tüm toplum kesimlerinde canlandırmak zorundayız. Yönetimin kısa vadede getirisi olmayan, ancak uzun vadede Türkiye'yi düzlüğe çıkaracak, dünyada rekabetçi kılacak ve dünya iş bölümünde daha sağlam bir yere oturtacak kararları almasını bekliyoruz.

Bugün için Türkiye'nin ekonomik dengeleri hem mutlak hem de nispi olarak iyidir. Ancak görelilik olarak olumlu dengelerimizin, gerekli mikro reformlar krize rağmen yapılmadığı takdirde, süratle bozulabileceği ihtimalini de gözden kaçırmamalıyız. Gün gelecek AB ve ABD ekonomileri toparlanacaktır. Türkiye'yi ileride daha etkili bir ekonomik aktör haline getirecek adımların atılması için fırsat anı bugündür.

Bundan önce olduğu gibi bundan sonra da büyümenin motoru özel sektör olacaktır. Devletin rolü piyasa sisteminin düzgün çalışmasını kolaylaştırmak, engellerin temizlenmesine yardımcı olmak ve kamu maliyesinde disiplini sağlamaktır. Bu bağlamda modern ve karmaşık bir ekonominin iyi yönetilmesinde bağımsız denetleyici ve düzenleyici kurumların önemini ayrıca vurgulamak bile herhalde gereksizdir.

Denetleyici-Düzenleyici Kurumların bizim açımızdan çok anlaşılır ve savunulabilir bir boyutu vardır. Piyasa ekonomisi doğal tekel ve asimetrik bilginin olduğu sektörlerde verimli çalışmaz, dolayısıyla düzenlenmesi gereklidir. Bu kurumları bu nedenle ihdas ederiz. Bu yapıların hangi mevzuat ile çalışacağı şüphesiz ki yasama organının uhdesindedir ancak bir kere kurulduktan sonra bu yapıların başarılı olması ve piyasa ile iç içe çalışabilmesi için idari ve mali özerkliğe sahip olması gerekir.

Bizler bu alanda son dönemlerde yapılan düzenlemeleri tam olarak anlamakta güçlük çekiyoruz. Bu kurumlar konusunda ortaya çıkan belirsizlikler piyasaları ve bizleri rahatsız etmektedir. Bu alanda gerekli şeffaflığın sağlanması hususunda hükümet yetkilileri ile çalışmaya hazırız.

Önümüzdeki dönemin ekonomi politikalarını düşünürken vergi üzerinde mutlaka durmamız gerekiyor. Daha önce de söylediğimiz gibi, ekonomi konusunda Türkiye'deki kaynak paylaşımı mücadelesi tüm ülke sathına yayılmış şekilde kayıtlı işletmelerle kayıtdışı işletmeler arasındadır.

Diğer yandan, Türkiye'de gelmiş geçmiş bütün hükümetler verginin tabana yayılması ve kayıt dışı ile mücadele siyaseten zor geldiği için, dolaylı vergilere yükleniyor. Bu tutum hem kayıtlı kesim açısından rekabeti olumsuz etkiliyor, hem kayıt dışını daha da körüklüyor.

Kayıt dışılığa kayıtsız kalmak sürdürülebilir büyümenin önünde bir engeldir. Yeni bir vergi sistemine olan ihtiyacımız artık bastırılmayacak düzeydedir. Bu yolda, vergi denetim kapasitesinin daha etkin ve güçlü hale getirilmesi anahtar bir öneme sahiptir.

Türkiye, 1999 yılındaki AB Helsinki zirvesinde aday statüsüne kavuştuktan sonra sivilleşme, hukuk sistemini çağdaşlaştırma ve siyasetini demokratikleştirme yolunda bir hayli ilerleme kaydetti. Bu çabaların hepsine kurum olarak destek verdik.

TÜSİAD son yirmi yılda Türkiye'nin demokratikleşmesi için tüm imkanlarını seferber etti. Çeşitli çalışmalarıyla, düzenlediği toplantılarla, gündeme getirdiği konularla, AB üyeliği hedefinin istikrarlı şekilde takipçiliğini yaptı. Bu şekilde, kamuoyunda demokrasi, hukukun üstünlüğü, vatandaşın devlete karşı korunması, özgürlükler hakkında bir duyarlılık oluşmasına katkıda bulunmaya gayret etti.

İlk anayasa taslağımızı nerdeyse yirmi yıl önce hazırladık. O gün bugündür de yeni anayasa talebimizi bulduğumuz her platformda dile getiriyoruz. İstedığımız herhangi bir anayasa değil. Özgürlüklerin çekincesiz korunduğu; hakların kısıtlanmadığı; kuvvetler ayrılığı dengesinin işlediği; yargının tarafsız ve bağımsız şekilde çalışmasının garanti altına alındığı; yasama organının denetleme görevini bihakkın yapabildiği; hesap vermenin istisna değil kural olduğu; her türlü azınlığın sesinin bastırılmadığı; seçim sisteminin insanın adalet duygusunu zedelediği; partiler kanununun tabanın ve seçmenin sesinin duyulmasına imkan tanıdığı; güçlendirilmiş bir Parlamenter sistem anayasası arzuluyoruz.

Bugün aramıza katılarak bizi onurlandıran Sayın Meclis Başkanı'mızın bu yolda sarf ettiği çabaları büyük bir merak ve heyecanla izliyoruz. Milletın egemenliğini temsil eden Meclis'in 21. Yüzyıl Türkiye'sine yakışan bir Anayasa hazırlayarak, otoriter bir zihniyetin kullanma kılavuzu şeklinde düzenlenmiş 1982 Anayasasını, kabul edilışinin otuzuncu yılında rafa kaldırmasını bekliyoruz.

Meclis'in toplumun birikiminden daha fazla yararlanmasını sağlamak üzere sivil toplum örgütleriyle yakın görüş alışverişı içinde olmasının da Parlamenter sistemimizin güçlenmesine katkı yapacağına inanıyoruz.

1982 Anayasasının yerine geçecek yeni Anayasanın kimlik taleplerine, ortak değerlerde birleştiren eşit vatandaş anlayışı çerçevesinde yanıtlar vermesi, din ve vicdan özgürlüğüne ilişkin sorunları çözmesi, çoğulcu ve katılımcı demokratik temsili parlamenter rejime tüm kurum ve kurallarıyla işlerlik kazandırması, her türlü vesayetten arındırılmış nitelikteki kontrol-denge mekanizmalarını kurmasını bekliyoruz.

Tüm Parlamenter sistemlerde yasamanın ağır işleyişinden şikayet edilir. Ancak bunun çözümü Meclis'in by-pass edilmesi olmamak gerekir. İçtüzük etkili yasama faaliyetine engelse, o zaman yapılacak iş 12 Mart yarı darbe döneminin Kanun Hükümünde Kararname uygulamasına sarılmak değil, içtüzüğü etkinliği arttırıcı yönde değiştirmek olmalıdır.

Demokrasinin yalnızca çoğunluğun yönetimi olmadığı gerçeğini de artık iyice sindirmemiz gerekiyor. Bir demokraside her şey sayısal çoğunlukla ölçülemez. Sayısal çoğunluk demokrasilerde "doğru"nun yegane ölçüsü değildir. Bir demokraside radyoların nasıl yayın yapacakları, ne tür müzik yayını yapılması gerektiği, kamu otoritesi tarafından yalnızca çoğunluğun beğenileri veri alınarak belirlenmez.

Bu bağlamda bir yandan Anayasa'yı hazırlarken, diğer yandan da Türkiye'nin son on yıla damgasını vurmuş hızla özgürleşen ve demokratikleşen ülke görüntüsüne pas lekesi gibi yapılmaya başlayan gelişmelerin önünü alacak yasal değişikliklerin gerçekleşmesini bekliyoruz.

Kamuoyunun geniş kesimleri giderek, yılarca süren tutukluluk sürelerinin infaza dönüşmesinden ve uluslararası kuruluşların dahi sahip çıktığı gazetecilerin hapiste olmasından vicdanen büyük rahatsızlık duymaya başladı. İddianamelerin somut kanıttan çok demokratik hukuk devletlerinde örneği görülmeyen gizli tanıklık ifadelerine yaslanarak hazırlanması, sanıkların özel hayatlarının telefon kayıtlarından sızdırılmasının vakayı adiyeden sayılması, küçücük bir kız çocuğuna insafsızca tecavüz edenlerin "rıza" ve iyi hal öne sürülerek en düşük cezalarla neredeyse mükâfatlandırılmaları, kadına yönelik şiddetin cinnet boyutlarına gelmesi, "model ülke" olma iddiasındaki bir Türkiye'ye yakışmayan karelerdir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bir dava vesilesiyle Türkiye'ye yönelttiği soruların içeriği son on yılda arzu ettiğimiz kadar yol gitmediğimizin göstergesidir. Bu durum, Türkiye'nin demokratikleşme yönünde attığı mevzuat düzeyindeki adımların maalesef uygulamada yeterli ilerlemeyi sağlamadığını, bir anlamda, bu amaçla harcanan emeklerin karşılığını bulmadığını göstermektedir.

Böyle bir tabloyu yaşamayı hiç de hak etmediğimizi düşünüyorum. Ancak bu vesileyle Adalet Bakanlığımızın Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ile başlattığı, ifade ve medya özgürlükleriyle ilgili diyalogu önemsediğimizi vurgulamak istiyorum. Umuyoruz ki, Terörle Mücadele Yasası, Ceza Yasası gibi yasalarda gerekli değişiklikler yapılır ve yeni anayasa yapım sürecini de kolaylaştırıcı adımlar atılmış olur.

Bugün ben siz hitap ederken insafsız değerlendirmeler ve uzun tutukluluklar bağlamında simgesel önem taşıyan Hopa Davası ve Galatasaray Üniversitesi öğrencisi Cihan Kırmızıgül'ün duruşmaları da başlıyor. Farklı kaynaklara göre 281 ile 500 arasında öğrencinin aylarını hatta yıllarını hapisanelerde tutuklu olarak geçirmesi bizde geçmişe yolculuk duygusu uyandırıyor. 1960'larda gelişmiş ülkelerin gençlerin sorunlarına eğilerek, taleplerini dinleyerek aştıkları büyük öğrenci isyanları sırasında Türkiye aksi yöne giderek geleceğini inşa edecek bu gençlerimizi şiddetle terbiye yolunu seçti. Bu tercihin sonucu kaybedilmiş binlerce canın maliyetini biz unutmuş değiliz. Benzer bir maliyetin yeniden ödenmesini istemiyoruz.

Arap isyanlarının tüm dünyada heyecan yaratan bir gelişme olarak değerlendirildiğini söylemiştim. Türkiye açısından, yakın tarihi ve kültürel bağlarımız bulunan bu ülkelerin 21. Yüzyıl tarihine böylesine çarpıcı bir giriş yapmaları ancak sevinç vesilesi olur.

Ancak bu isyanların, devrimlerin yerleşik, işleyen, meşruiyet temeli oturmuş, ekonomileri değer ve istihdam yaratan düzenlere yol açması daha uzun bir süre gerektirecektir. Bu dönem zarfında hem ülkelerin içinde hem de bölgenin stratejik dengelerinde bir kısmı öngörülebilir, bir kısmı öngörülemeyen tatsız gelişmeler de yaşanacaktır.

Türkiye'nin bu bölgedeki tarihi ağırlığı kadar, bugünkü konumu, ekonomisinin ve demokrasisinin düzeyi üzerine sorumluluk almasını gerektirmektedir. Bu sorumlulukları üstlenirken somut durumların gerçekçi bir değerlendirmesini yapmak ve ona göre hareket etmek şarttır.

Çöl kumları sık şekil değiştirerek insanı yeri ve yönü konusunda şaşırır. Bu illüzyonlara teslim olmamalıyız.

Bölgede şiddetle körüklenen mezhep düşmanlığı virüsüyle mücadele etmeliyiz. Dış politikada kalıcı başarı için, içeride mezhepsel ve etnik farklılıkları körükleyecek söylem ve uygulamalardan kaçınmalıyız.

Bu bağlamda Dersim olayları etrafında başlayan tartışmaya da kısaca değinmek istiyorum. Partizan veya ideolojik kutuplaşmamızın bir parçası haline getirmediğimiz taktirde, bu tartışmanın bir ferahlama vesilesi olacağına inanıyorum. Cumhuriyet tarihinin nesnel şekilde değerlendirilmesi, Kürt meselesinin geçmişi ve bugününün, Alevi sorununun tüm veçhelerinin tartışılmasının daha demokratik bir vatandaşlık ve laiklik anlayışının tesis edilmesi yönünde iyi bir fırsat sunduğunu düşünüyorum.

Önümüzdeki dönemin dünya ve bölge siyasetinin temel unsurları şunlardır: Güç Doğu'ya kaymaktadır ancak düzeni işletebilecek, kurallarını uygulatabilecek olan da halen Batı'dır. AB krizden krize yuvarlanırken bir bütün olarak girdap benzeri bir siyasal/stratejik boşluk oluşturmaktadır.

ABD'nin stratejik tercihlerinde Güney ve Doğu Asya giderek ön plana çıkacaktır. Çekilmekte olduğu ancak kendisi için hala önem taşıyan bölgelerde ABD bölgesel müttefikleriyle işbirliğini sıkılaştıracaktır. Son dönemde ABD-Türkiye ilişkilerinde izlediğimiz yaklaşımın bunun bir sonucudur.

Türk dış politikası bu durumda üç temel parametre içinde siyaset üretmek zorundadır. Birincisi, ABD Irak'tan çekilmektedir. İran'ın özellikle Bağdat'taki yönetim üzerinde kısa dönemde etkisini arttırması bu çekilmenin sonuçlarından birisi olacaktır.

İkincisi tüm bölgeyi etkileyen ve etkilemeye devam edecek Arap isyanları olgusu, Arap halklarının egemenlik, onur ve bağımsızlık mücadelesidir.

Şimdiye dek, Tunus, Fas ve Mısır'da yapılan seçimlerin mesajı açıktır. Demokratikleşme süreci bölge ülkelerinde en örgütlü siyasi güç olan İslamcı parti ve hareketleri iktidara taşımaktadır. Bu partilerin yönetim becerilerinin düzeyini, toplumsal mutabakat oluşturma iradelerinin gücünü ve toplumlarının taleplerine ne ölçüde ve ne şekilde cevap verebileceklerini zaman gösterecektir.

Üçüncü parametre ABD Irak'tan çekildikten sonra İran'ın artan gücünün ne şekilde dengeleneceği ve bu ülkenin nükleer programının bölgede bir savaşa yol açıp açmayacağıdır. Suriye'deki rejimin düşürülmesi için Arap ülkelerinin neredeyse seferberlik ilan etmeleri, önemli ölçüde İran'ın bu önemli müttefikini yitirmesini sağlamak amaçlıdır. Bu dinamik, Suriye özelinde bölgeyi bir mezhepsel ve hatta etnik çatışma ihtimaliyle de yüz yüze getirmektedir.

Türkiye bu ortamda "iki dünya" ile de konuşabilen bir ülke olarak sivrilmiştir. Sayın Başbakan'ın Kuzey Afrika ziyaretlerinde "laiklik" kavramını gündeme getirmesi, kimilerinin hoşuna gitmese de, Türkiye'nin özgünlüğünün altını çizmesi açısından gerekli ve önemli bir vurguydu.

Böylesi bir ortamda Türkiye'nin Batı aidiyetinin öneminin altı bir kez daha çizilmiş oldu. Türkiye'nin laik, demokratik, piyasadı, Batı ittifakı içinde Müslüman nüfusa sahip bir ülke olması çok dile getirilen, ama çok ihtiyatla yaklaşmak da gereken "modellik" ya da "ilham kaynağı olma" beklentilerinin temelini oluşturur.

Bu durumda bizim, AB'nin yaşadığı kriz ne denli derin görünse de bir değerler sistemi, yönetim anlayışı, toplum-devlet ilişkisi modeli olarak AB hedefini asla gözden kaçırmadan, ekonomik yapılanma, demokratikleşme, hukuk devletini güçlendirme çabalarını sürdürmemiz şarttır.

Sayın Meclis Başkanımız, YİK Başkanı, Divan üyeleri, değerli üyeler,
Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür eder, hepinize güzel ve mutlu bir yeni yıl dilerim.